

WILSON SE JE OGLASIL; POMAGAČ DO POLJAKOM Z VSEMI SREDSTVI

Poljska mora ostati neodvisna in Rusija tudi ne sme biti dotaknjena.

WILSON SE PRIPOROČA SOVJETSKI VLADE

Washington, 11. avg. — Državni tajnik Colby je sredi obelodanil note, katero je poslal Italiji. Razume se, da je nota diktilar predsednik Wilson in stališče, ki je izraženo v njej, je njegovo. Italijanska vlada se je obrnila na ameriško vlado v prošnjo, da naj zadnja izjavi, kaj misli o sedanjem poljsko-ruskem položaju.

Wilson odgovarja, da njegovo stališče je, da ruske čete takoj zapuste poljsko ozemlje in da Poljska mora ostati neodvisna in vsaobdajna kakor je zapisano v versajski pogodbi. Na drugi strani on zahteva, da morajo saviščane čete in sploh tuje čete tudi izprazniti etnografsko Rusijo. Glavni pogoj rusko-poljskega mira mora biti po Wilsonovem mnenju, da Poljska ostane neodvisna in Rusija ne sme biti razkosana.

Amerika — pravi Wilson — stoji na strani neodvisne Poljske in v tem osiru je pripravljena pomagati s vsemi sredstvi, da Poljska ostane neodvisna.

Wilson misli nič proti temu, če se sklene mir med Rusijo in Poljsko, ki naj bi Poljsko politično neodvisnost in etnografsko mejo, toda on je proti splošni mirovni konferenci v Parizu, na kateri bi se razpravljalo o poljsko-ruski vladi in kateri bi aneksijska nametnost baltskih držav izvzemli Poljsko. Wilson je proti neodvisnosti Estonije, Letonije, Litve, Georgije in drugih republik, ki so nastale iz ruske revolucije, pač pa zahteva, da mora stara Rusija — izvzemli Poljsko in Finke — ostati nedotaknjena. Iz tega razloga ameriška vlada ne ni pripomnila omenjenih republik in jih sploh ne pripomni.

Wilson predlaga, da se saviščniki izjavijo, da spoštujejo etnografske meje Rusije in da ne bodo več trpeli napadov na Rusijo bodisi od Poljakov ali kogarkoli in po tej izjavi naj prevzamejo vlogo nekakih varuhov Rusije na toliko časa, dokler ne pade boljševiški režim. Wilson je odločno proti vsakemu pripoznanju sovjetske vlade in izvzemli najokrajnih pogajanj za premirje ne bi hotel imeti s boljševiki nobenega opravka.

Wilson pravi dalje, da so razvezniki sami poječali sovjetski režim v Rusiji s neprestanimi napadi na boljševike, vendar ni se dali prilike neboljševškemu prebivalstvu v Rusiji, da bi se organiziralo in strmojavilo "usurpatorje, ki ne predstavljajo ljudstva." Wilson dela veliko črto med sovjetsko vlado in ruskim narodom in smatra, da ruski narod ne mara boljševiške vlade; raditega on simpatizira s ruskim narodom in upa, da si izvoli demokratsko vlado. Dokler pa ruski narod ne stori tega, mu vlada Združenih držav ne more pomagati.

PARIZ, 11. AVG. — FRANCOŠKA VLADE JE NI OBJAVILA NOTE, KATERO JE PREJELA OD PREDSEDNIKA WILSONA GLEDE RUSIJE. MOGOČE SPOBNE BO OBJAVLJENA. FRANCOŠKI VLADNI KROGI SO PRERENČENI VSELED KRITIKE, KATERO JE WILSON NAPERIL PROTI SEDANJI POLITIKI FRANCIE NA PRAM RUSIJE; DALJE SE ČUDIJO, ZAKAJ NI WILSON NA Z ENO BESVEDO OMEMIL DOLGOV, KI JIH RUSKI BOLJŠEVIKI NOČEJO PRIPOMNATI.

LETALCI SO POKRILI PRVO POSTO V MINNEAPOLIS

Chicago, Ill. — Dvignilo se je v zrak prvo letalo, da gremo v Minneapolis 30.000 plov in razvojev. Letalo vodi kapitan Walter Smith. Na poti se ne sprejema še štirje piloti.

WILSONOVA NOVA POLITIKA NAPRAM RUSIJI POKRODI NOVE ZAPLETJAVE

Washington, 11. avg. — Tukajnji politični krogi, ki niso naklonjeni administraciji, napovedujejo nove zapletjave v mednarodni politiki valed Wilsonove izjave napram Rusiji. Politiki opozarjajo na fakt, da je Wilsonovo stališče direktno v nasprotju s politiko Anglije, Francije in Japonike.

STRELA JE UBIILA DUCHOVNA MED PRINGO

MILJONAR JE VPRASAL VERJEME, ČE SO PRILAVLJENI...

Nekaj tisočev kamel je treščilo v milijonarski šotor.

Laporte, Ind. — V Springville, v šest milj oddaljenem mestu od tukaj, je svobodna metodistiška cerkev obdržala svoj mlajon, da pripelje izgubljene ovčice sopot v hlev. Zbrali so se najboljši milijonarji ali evangelisti, kot jih nazivajo metodisti, sami, da raztolmačijo sv. pismo pravilno in brez zmet grešnim semljanom, ki so prihili od blizu in daleč, da silijo modre moke, ki so študirali sv. pismo tako dobro, da ga znajo tudi razkladati.

Postavili so velik šotor, v katerem so se abirali grešniki, da silijo iz ust modrih moke, kako jim je treba živeti, da so dalečni boji milosti na tem in na onem svetu.

Milijonarski šotor je bil opet natlačen množico, ki so prihajali iz Timber. Na nebu so se pričeli sibirski temni in hudoourni oblaki, oledajoč nje dobera. V naravi so nastala tihota, tam v daljavi so pa žigali bliski brez groma. Črni in temnevali oblaki so se bili ali v nesmanjavni hribi, kakor da jih goni neka tajna sila. Zapleklale je v zraku, drovje se pripogibalo, prvi prvi prihajajoči nevihte je pihotal prek milijonarskega šotora, da se je zasihaj, kakor solnič na razburkanem morju.

Grešnice in grešniki so pobledele, v tem usodnem trenotku splošnega strahu je po milijonar rev. John Timber s svojem glasom vprašal, koliko ljudi ima postojalec je pripravljeno stopiti se, da pred boji stoji. V šotoru je nastala tihota kot v grobu. Zabilimilo je na nebu, da je razdelila farača kaša in tistilo je vanj. Milijonarji rev. Henry Lenz in Belvidera, Ill., in rev. L. S. Huston in evanجيلistiškega seminiča v "Wilsonov, sta bila mirna. Milijonarji rev. Timber, ki je spravljal, koliko grešnikov je pripravljeno stopiti pred boji, je sodb, je puh podi na tla in strele ga je opalila, tako da je ves u lekal v nesavestni. Nekatere so mladili, da je bil tudi on pekilean, da se sagovarja pod boljim stolom, ko je nepriznane odprti svoje oči in togo pri pred, kakor da ne razume, kaj se je zgodilo. Nekatere grešnike je puh podri na tla, ogromna večina, pa ni trpela nobene telesne poškodbe.

KEMTO JE POSTALO FLEN POČARA

Dayton, O. — V Bradfordu, lezleniškem križišču severozapadno od tukaj, je nastal omej, ki se je kmalu razširil v velik požar. Zgorelo je vse mesto. Škoda znaša nad en milijon dolarjev. Pretrgalo se tudi brojavna in telefonске zveze s mestom, ki šteje okoli dva tisoč prebivalcev.

BANDITJE SO OBRNELI ZA 30.000 DOLARJEV

Cleveland, O. — Trije banditje so s samokresni vstopili v Sel Bergmanovo zastarsko trgovino. Obstrčili so udalbenca Frank Schucka in Jeromea Barkina. Banditje so odnesli za 30.000 dolarjev in zlatina.

KOMISIJA JE ODKLONILA POVIŠANJE POTNIŠKE VOZNE ZA VLAKE

ZA POTNIKE SE UVEDE VOZNA 2 CENTOV ZA MILJO

Odklonjena se tudi nakladi druge maksimalne zahteve železnih družb.

Chicago, Ill. — Komisija za javne potrebe je ledala dva odloka v zadevi povisane voznine in tovrnina, ki povesta na kratko tole:

Zahteva za povisane potniške voznine na 3.66 j odklonjena je je potrjen državni zakon iz leta 1907, ki določa, da stane potniška voznina dva centa za miljo. Legalne določene voznine postane veljavna po prvem septembru.

Odklonjena je zahteva, da se tovrnina povisa za štirideset odstotkov, dovoljeno je pa povisane tovrnina za 33 1/3 odstotkov pod pogojem, da se obratno razmere na železnih obkolajo. Posredno sasiljanje o tej zadevi je določeno za dne 10. oktobra t. l.

Odklonjena je zahteva za povisane voznine v Pullmanovih vozovih.

Odklonjena je zahteva, da se voznina za mleko povisa za dvajset odstotkov na osebnih in tovrnih vlakih.

Priznana je zahteva, da se voznina za prilago povisa po prvem septembru za dvajset odstotkov.

Železniške družbe niso zadovoljne s odlokom in njih advekatje so izjavili, da so državni transportni zakoni neveljavni, če niso bili sprejeti s dovoljenjem kongresne komiteja pred prvim septembrom, ker vojni transportni zakon tako določa.

Državna komisija je seveda drugače mnenja kot advekatje železniških družb in izjavila, da je veljavna potniška voznina po prvem septembru, ko postane vojni transportni zakon neveljaven, kot je predpisuje zakon iz leta 1907.

Železniške družbe seveda ne bodo mirovale. Apetirale bodo na komisijo, da preklicae svoj odlok, ali bodo pa poklicale sodišča na pomoč. Najbližje bodo pa železniške družbe nadalje zahtevale od potnikov sedanjno voznino, dokler ni njih apel rešen. Velebiškiški časopisje bo pripravilo ljudstvu, da naj zahteva potrdila za voznino, da lahko zahteva denar, če sadnja instanca odloči proti železniškim družbam. Kdaj bo odločila sadnja instanca, tega pa nihče ne ve, mogoče bodo preje nacionalizirane železnice. Taka pripročila se silijo, kakor če bi tat rekel, dovolite mi kraati, dokler najvišje sodišče ne odloči, če sem ali nisem tat. Preden pa pride do odloka sadnje instance, se je pa tat že lahko preselil na drugi boljši svet, tako da je sam vane, kako ramsodi sadnja instanca. Tudi železniške družbe bi se radje prejemale povisano voznino, dokler ni sadnja instanca izrekla svoje sodb. Če pa pride do nacionalizacije železnice, pa družbam ne bo traba povrniti fiska, ker ne bodo več eksistirale legalno.

PREMOGOVNIKA KOMPANIJA JE ODNEKALA

Prosburg, Ill. — Tri sto rudarjev je pričelo sopot z delom v rudniku Aman & Jeffries kompanije, ko je kompanija pristala, da se upor zaradi odpuščene rudarja prepusti v odločitev dr. J. H. Hollanderja kot razsodnika v sporni zadevi. Kompanija ni v začetku hotela niti slišati, da nastavi zopet odpuščene rudarja, ki ga je odalovila, ker je po delopisni pozabil natančni motor s oljem.

VESELE

Chicago in okolice: V petek nestalno in hladno. Zepadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišje 75, najnižja 71. Salma tade ob 5.54, salda ob 7.58.

FRANCOŠKI ŽELEZNIČARJI RAZROKILI S STAVKO V SLUČAJU VOJNE

Pariz, 11. avg. — Izvrševalni odbor zvane železničarjev je večraj informiral ministrskega predsednika Milleranda, da bodo železničarji prenehali s obratom na vseh železnih tisto uro, ko Francija napove vojno sovjetski Rusiji in prične s transportiranjem čet in municije na Poljsko.

"PRICNITE TRAZITI Z RUSKIMI SOVJETI"

KAKO PRIPOROČA SODNIK FISHER, RAVNOKAR SE VSE NEVSE IN SODIJE

Je njegovemu mnenju se obdeli boljševiški vlada.

Chicago, Ill. — Sodnik Harry M. Fisher se je razvokal vrnil iz Rusije. Počan je bil v Ukrajino in sovjetsko Rusijo od židovskih združenih družtev, da razdeli davke med žide, ki so tupili v svetovni vojni. To se je zgodilo petega januarja t. l.

Nasel je v Rusiji precej protislovja, toda njegove prve besede židovskimi poročevalcem so bile: "Kar se Rusija tiče, bi rekel židovskimi, če bi jim mogel reči, dajte roke proč, pustite Rusijo v miru. Dajte ji priliko, da se razvije, da obnovi svojo obrt, poljedelstvo in trgovino."

"Sovjetsko vlado jaz smatram za trajno. Ljudstvo v Rusiji se ji prilagodi in ona je storila precej dobrih za Rusijo, posebno z vidom na izobražbo."

Pripovedi je tudi, da je poljska vlada splošno črna volja, kot kakor drugi dogodek. Po njegovem mnenju je v Rusiji sedem sto tisoč komunistov, ali sto milijonov kmetov podpira Leninov režim.

Sodnik Fisher je dalje pronašel, da se postaja trgovina po starih praktičnih trgovskih potih. Zaprav pa teoritichnem komunističnem življenju val lastujejo vse, ali pa nihče nima lastnine. Teoritichno so trgovine nacionalizirane, kljub temu je pa vsakdo samostojen v privatne trgovske transakcije, katerih se udeleže celo komunistični uradniki.

Nasel je dvojje vrste sodišč: oficijelno avtorizirana komunistična sodišča in privatna ali tajna sodišča, na katera ljudstvo apelira pri transakcijah vrednot.

"Kmetje so dobili svet od boljševikov," je nadaljeval sodnik Fisher. "Boje se, če se uvede drugi režim, da jim vzame svet, zaradi tega so za sedanje vlado, čeprav je njih osebnost svoboda precej omejena. Mislim, da se boljševiška vlada obdrži trajno."

"Tudi žide obkolijo, hranijo in varujejo. Pri volitvah pred oktobrsko revolucijo so se udeležili vse stranke vsehidelovske konference, toda sedemdeset odstotkov delegatov je bilo židovstov."

Pa volitvah so židovstov seveda sprejeli resolucijo, da ne podpirajo sedanje vlado. Posledica tega je, da so prepovedani židovski svet in židovski festi.

Sodnik je pripovedoval, kako lahko se vsakdo poroči ali pa razporeči, nikakor pa ni res, da je uvedena svobodna ljubezen. Val otroci so varovanci vlade, dokler ne dosežejo starosti, da so zmogli opravljati delo. Po sodniškem mnenju vprav ta naprava postaja hitro popularna.

BANDITJE SO OBRNELI KO PALISON IN ODŠLI S BOGA TIM FLEWOM

New York, N. Y. — Zgodaj jutraj je vstopilo pet banditov v lenoxovo turško kopalnico, ko se kopaliči še spali. Uslužbenec se pripeljal s samokres, da se postavi v vrsto ob steni, nekoga uslužbenca so pa pretepli, ker jih niti hitro ubogal. Pretekali so skrambo, v kateri hranijo zlatino in denar kopalkiških gostov. Poticali so vse, kar je bilo v skrambi in odnesli za \$10.000 denarja in zlatina.

"Poljska zasluži kazni", pravi Lloyd George.

Angleški ministrski predsednik je izjavil v parlamentu, da ima Rusija pravico naložiti Poljskom kakršnokoli pogubo, ampak pustiti jim mora politično neodvisnost. Rusija bo pomagala Poljski kakor doslej, če bo njena neodvisnost v nevarnosti.

PREMIROVNI POGOJI SOVJETSE RUSIJE

Poljska armada mora biti smanjena na 10.000 moš in orožje se ima oddati Rusiji.

ODPETA POT DO BALTISKEGA MORA

London, 11. avg. — Lev Kamenov, sovjetski pooblaščenec v Londonu, je večraj laročil Lloyd George glavne točke premirovnega programa sovjetske Rusije, ki bo predložen Poljskom na konferenci v Minaku. Pogoji so sledeči:

1. Stalna poljska armada ne sme imeti več kot 10.000 moš in letni kontingent v rezervi ne sme prečkati 50.000 moš.
2. Poljska armada mora biti demobilizirana v enem mesecu.
3. Vse orožje in strelivo ter druga vojaška oprema, kar je več kot sedeset let 10.000 moš, se mora oddati sovjetski Rusiji in Ukrajini.
4. Vse vojne industrije se morajo takoj demobilizirati.
5. Poljska ne sme dobiti vojaških čet ali vojnega materiala iz tujih držav.
6. Železniška črta Vahovick-Hallstok-Pravero mora biti popolnoma na razpolago sovjetski Rusiji za trgovski promet do in od Baltijskega morja.
7. Družine onih poljskih državljani, ki so bili ubiti ali ranjeni ali ki so trajno pobegli, morajo dobiti brezplačno zemljo.

Sovjetska Rusija od svoje strani jamči sledeče:

1. Sočasno s demobiliziranjem poljske armade se ruske in ukrajinske čete umaknejo iz Poljske.
2. Ko bo poljska armada demobilizirana, se število ruskih in ukrajinskih čet na poljski maji precej zniža; natančno število vojakstva se določi v mirovni pogodbi.
3. Premirovna črta bo status quo, toda dalje proti vzhodu ne sme biti od mejne črte, katere je označil angleški sinanji minister Curzon v svoji noti sovjetski vladi s dne 20. julija t. l. Poljska armada se mora umakniti petdeset vrt od te črte in zons med obema črtama mora biti nevtralna.
4. Končna, stalna meja neodvisne Poljske mora biti v glavnem identična s črto, ki jo je označil Curzon v omenjeni noti, toda Poljska dobi vrhutega nadaljni teritorij v okolici Bielo-steka in Holma.

MILICA KMALU ODDIDE IZ WEST FRANKFORTA

Štirideset oseb aretiranih.

West Frankfort, Ill. — Znamenja govore, da milica kmalu oddide iz mesta, ki je bila pozvana sem, da napravi konec gonji proti tujcem, ki so se vpriporili bresvestni in podivljeni ljudje. Zaprtačenih je bilo več deputetov in tudi nekateri meščani so se pomudili protivovalno, da pomagajo ohraniti red in mir, ko milica zapusti mesto.

Milica lovi osebe, o katerih je dokazano reč, da so se udeležile nemirov in izgrediv. Dvadjeta je aretiranih okoli štirideset oseb. Aretirance strahijo vojaške strah, dokler civilne oblasti ne odločijo, kaj je storiti z njimi. Dvadjeta je niso proti aretirancem dvignjena formalne obtožbe.

PROSVETA

GLASLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi so na vrhu.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s "PROSVETO"

"PROSVETA"

2857 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Society.

Owned by the Slovene National Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (Julija 1-30) poleg vsakega števila in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnikom poslano naročnino. Vsebinsko je preverjeno, da so vam na voljo vsi člani.

BREZPLAČNE DRŽAVNE POSREDOVALNICE ZA DELO.

Med delavske zahteve spadajo tudi brezplačne posredovalnice za delo, ki jih oskrbuje država.

Delavci so upravičeni, da se ta reforma izvede, kajti dostikrat se je pokazalo, da so privatne posredovalnice za delo nesramno izkoriščale delavce, ki so iskali delo.

Dogodilo se je, da je brezposeln delavec dal svoje zadnje cente privatni posredovalnici za delo, da je dobil delo. Delal je komaj dva dni, pa je bil odpovedan, ker je med predelavcem, ki je imel pravico najemati delavce, in privatno posredovalnico za delo postal sporazum, da si delita dobiček, ki prihaja od posredovanja pri delu. Predelavec je po dveh ali treh dneh odslavljal delavce, ki jih je pošiljala privatna posredovalnica za delo. Tako se je včasih dogodilo, da so se pri marsikateri kompaniji trajno menjali delavci. Eni so prihajali, drugi pa odhajali. Predelavec je prejemal po dogovoru od privatne posredovalnice za delo gotove odstotke od pristojbin, ki so jih vplačali revni in brezposelni delavci za posredovanje dela.

Ali privatne posredovalnice se niso le pečale s takimi sleparijami, ampak so včasih poslane delavce v oddaljena mesta, da so morali sami plačati vožnino, a ko so delavci prišli na določeno mesto, so spoznali, da so bili grdo osleparjeni, kajti včasih se v mestu ni bilo kompanije, h kateri jih je privatni posredovalec za delo poslal delati. Denar, ki so ga delavci vplačali posredovalnici, je bil izgubljen in z njim pa tudi denar, ki so ga izdali za vožnjo.

Pa tudi v drugem oziru so privatne posredovalnice škodljive za delavce, kajti nekatere posredovalnice za delo so se pečale tudi s tem, da so občasno stavk najemale stavkokaze. V takih slučajih so delavce zaklenili v železniške voze, ki so jih strašili močno oboroženi profesionalni prestopači. Ko so delavci dospeli na določeno mesto, jih je spremljala močno oborožena eskorta v tovarno ali pa rudnik, da ni mogel noben delavec pobegniti. Če je pa kljub temu skušal kateri delavec pobegniti, so ga oboroženi kompanijski stražniki tako pretepili, da so mu prešle za nekaj časa vse mišle na beg. Ko so na pr. gradili tovarne v Argo, ki so lastnina Corn Product kompanije, so vladale take razmere, da je morala zvezna vlada poseči vmes. Delavce so najemali v St. Louisu in drugih južnih mestih, in delavce, ki je došel v Argo, je izgnili za visokim plotom, ki je obdajal prostor za novo stavbo. Tam razmeram je šele bil napravljen konec, ko so posegle v stvar strokovne organizacije stavbinikov delavcev v Chicagu in zagrozele s tožbo zaradi pebonaše. Na stotine delavcev je bilo takrat ogoljufanih, privatne posredovalnice za delo so jih prodale v peonažno sužnost. Tako je marsikateri delavec včasih proti svoji volji postal stavkokaz.

Nekatere države so sprejele precej ostre določbe za privatne posredovalnice za delo, ki so sicer nekaj pomagale, odvrnile pa le niso zla, ker so privatni posredovalci dela znali vedno najti pota, da so se izognili obstoječim postavi.

Zaradi tega je najpametneje, da se vse privatne posredovalnice za delo odpravijo in nadomestijo s brezplačnimi državnimi posredovalnicami. Ta namen ima tudi Nolanova predloga, ki je bila že sicer ugodno sporočena kongresni zbornici, ni pa bila še sprejeta pred zaključkom kongresnega zasedanja koncem junija. Predloga pride na dnevni red prihodnjega kongresa, ki bo najbrž sklican v decembru.

Za delavce je ta predloga izredne važnosti in zategadelj ne sme zaspati na polici, ampak je v interesu delavcev, da je kmalu sprejeta in da se zopet uvedejo brezplačne državne posredovalnice za delo.

Kolike važnosti je taka predloga za delavce, pa razume najbolj tisti delavec, ki je že kdaj dal svoj zadnji denar privatni posredovalnici za delo, navsezadnje je bil pa še ogoljufan. Posebne važnosti je pa predloga za tujezemske delavce, katere so najbolj strigle privatne posredovalnice za delo, ker ne razumejo angleščine in se ne morejo zaradi tega pritožiti pri merodajnih oblastih, če so bili osleparjeni od privatnih posredovalcev za delo.

Ameriške vesti.

NEVARNOSTI PRI IZJAVI
NEM STROJU.

Evansville, Ind. — Ernest Burbank, ki je podajal pšenice v mlatinski stroj, je prišel tako nesrečno s svojo roko v stroj, da mu je je stroj zmečkal in da so mu je morali odrezati v lokalni bolnišnici.

Lebanon, Ind. — Ralph Willis, strojnik pri mlatinskem stroju, je stroj zagrabil za desno roko in mu zmečkal prste na roki, da so mu morali odrezati tri prste na nji.

STRAŠNA SMRT ZARADI NE
PREJUDICIJOSNI DUHA.

Chicago, Ill. — 19-letna Maria Selew je vodila avtomobil, v katerem je bilo še pet njenih sorodnikov in prijateljev. Ko je hotela zaviti s Sedem in sedemdeset ošte na Colesovo ulico, je naprotil prihodnji voz nične železnice. Maria je viknila, s njo pa tudi drugi ženske, motornik pa je pognal vrzelo zavore, toda v tisti sekundi se je avtomobil s tako silo, da ga je pahnil v drug voz nične železnice, ki je vozil proti jugu. Avtomobil se je prekučnil, eksploziviral je nabiralnik za gorivo in avtomobil je bil takoj v plamenu. 23-letni Edward Moore je našel strašno smrt v ognju, preden so ga počepli izpod povenjenega avtomobila, pet oseb je pa zadobilo težke poškodbe.

TOVARNARJI NA LONGANSKE
IZDELKE PROTI POVIŠANJU
MEROV.

Pittsburgh, Pa. — V lončarski industriji dela v Združenih državah približno pet in dvajset tisoč delavcev, ki so dobro organizirani. Zaradi naraščajoče dražine sahteve organizacije, da se med lončarskih delavcev povzra za pet in dvajset odstotkov. Lončarski podjetniki pa niso pri volji povzrati morda svojih delavcev, čeprav so podražili svoje proizvode. Podjetnika zveza je na zdaj odločila delavce kaznovati, ali kajkila je, da je pri volji preprečiti o delavski zahtevi dno sedemnajstega avgusta.

VOZE SMRTI.

New York, N. Y. — Farnik "Aristo", ki je prišel sem iz Southamptona in Cherbourg, je pripeljal za 401,000 šterlingovskih funtov sveta.

STENA JE STENOVA TUDI NA
POROČAJI.

Pittsburgh, Pa. — Na Peti cesti blizu Lathropove ulice so zgradili steno iz betona, da brani hudo pred nepredvidnimi vozniki, ki no znajo voditi avtomobilov, ali so pa tako malomarni, da se jim ne zdi potrebno pritegniti zavore, kadar vozijo nizdol po klanu. Ali tudi ta stena ne izda nič, kajti doli po klanu se je pripodila s neznanako hitrico avtomobil, prodri je steno in treščil v hišo marta. Crowove. Voznik J. Hilton sicer izjavljal, da je pritegnil zavore, ki pa ni drsila, tako da je avtomobil drvil s večjo hitrico po klanu nizdol, dokler se ni skalel v steno iz betona in jo prebil.

STARA SLEPARNA TUKA NI
PA NA VARNOSTI.

Memphis, Ind. — Louis Mulak je potegnil na banki \$2,000, da se poda s njimi v stari kraj. Ko je prišel na ulico, sta ga vprekla dva tuje, če bi bil tako prijeten, da brani za njo zavoj, v katerem je bil tisoč dolarjev. Za poročilo, da njima ne uide s denarjem, naj njima tisto dva tisoč dolarjev. Mulak je hitro preračunil, če se tuja ne vrne po denar, ostaneta njemu še dva tisočaka kot dobiček. Mulak pa ni hotel skleniti kupitje tjevdan, ampak je zahteval, da naj tuja pred njim naštejejo štiri tisočake. Tuja sta ugodila njegovi želji, našteja sta denar in ga zopet legla zavila. Mulak je njima oddel dva tisočaka, tuja sta mu pa izročili zavoj. Mulak je vesel hitel domov. Ko je pa prišel domov, se ga je oprilec radovednost in hotel je še enkrat prešteti lepe tisočake, ki sta mu jih zaupala "neznana" tuja. Odpel je zavoj, a našel bi ga kmalu kap, ko je spoznal, da sta na vrhu zavaja dva dolarja, zdolaj zopet dva dolarja, v sredi je pa nava" papir.

Tekel je na policijo, da mu pomaže do njegovega denarja, ki ga je izročil sleparjem, a tam so mu povedali, da bodo sleparji imeli zlate čase, dokler bodo ljudje njegove vrste hodili po svetu.

LETALOV VILAK UBIL ME-
HANIKA.

Chicago, Ill. — Charles Naništa, star dvajset let, mehanik v poštini službi pri zrakoplovnem oddelku, je smrtno ponesrečil. Preizkušal je težko letalo novega Dr. Havilandovega sistema za poštino službo. Skočil je doli s peroti, da gre po potrebno orodje in ko je stopil izpod dolenje peroti, ga je udaril vijak s tako silo, da ga je pobil v nezvest. Njegovi tovariši so pohiteli z mladim fantom k bližnjemu zdravniku, toda umrl je, preden so dospeli do zdravnika.

Naništa, dasiravno še mlad, je služil v češkoslovaški armadi in menda se ni mislilo leto, od kar se je povrnil domov iz Evrope.

TIHOTAPSTVO Z ŽGANJEM
NARABOČA.

Washington, D. C. — Uradniki zakladniškega departamenta govore, da se je tihotapska trgovina z žganjem tako silno razvila, da ji niso več kos colninski uradniki. Velike ladje se nahajajo sunaj trimiljskega pasa, ki so nabrane z žganjem in drugimi opojnimi piščami. Male ladje pa prevažajo žganje in opojne piščice do obrežja, kjer čakajo nanje tihotapsi, da jih hitro skrijejo.

KA OTROKE JE KOS KRUHA
IN NE STRELNO OROŽJE.

Hackensack, N. J. — 12-letni Albert Tekary je s solzami v očeh kričal, ko so ga izpustili iz okrajne ječe: "Ataj, jaz nisem ustretil svoje mame nalašč, prav zares jo nisem ustrelil nalašč, ampak vedel nisem, da je samokres nabit."

Povest o dogodku je kratka: Deček se je igral s očetovim samokresom in misleč, da ni nabit, ga je nameril na svojo mater in sprožil.

STAVKA RUDARJEV V ALA-
BAMI.

Birmingham, Ala. — V tej državi je zastavko nad štiri tisoč rudarjev, ker premogovniški podjetniki siliro rudarje, da sklepajo z njimi individualne pogodbe. V dnevnem časopisju oglašajo premogovniški podjetniki, da so tuji agitatorji povzročili ta položaj.

Rudarji pa izjavljajo, da so verjeli pripravljeno priti na skupno konferenco, da se razgovarjajo na podlagi odloka, ki ga je podala predsedniškova komisija po lanskem jezenskem štrajku rudarjev. Premogovniški podjetniki pa nisočje priznati odloka predsedniškove komisije in ponujajo nižjo mezo.

DVA ANGLEŠKA DNEVNIKA
STA PRENEHALA IZHAJATI.

Vincennes, Ind. — Dnevnik "Vincennes Capital" je prenehal izhajati. Izdajatelj naznanja, da ga je do tega koraka prisilila izredno visoka cena za papir. List je prišel izhajati pred dvajsetimi leti.

Seymour, Ind. — Tukajšnji dnevnik "The Seymour Democrat" je prenehal izhajati. List je kupil Jay G. Smith, lastnik dnevnika "The Seymour Republican". Naročniki bodo prejeli adaj ta list. "The Seymour Democrat" je bil ustanovljen kot tednik v letu 1866, deset let kasneje je pa postal dnevnik.

PRENEHAJE VODO V JUŽ-
NEM DELU CHICAGO.

Chicago, Ill. — Zdravstveni departament je izdal svaro, da naj stanovanjki južno od Tri in štiri-desete ceste prenehajo vodo, preden jim aluži kot pitna voda, ker je voda okužena in postoji nevarnost, da ljudje obole na legarju, če pijejo nečisto vodo.

BOBNIK IN ŽGANJEKUHAR.

West Point, Neb. — Serif Sexton obtožuje Fred Schneiderja, mestnega podmaršala, komisarja za vodovodne naprave in mirovnega sodnika, da je na njegovem domu našel kotel za kuhanje žganja in namako. Ko ga je Serif aretirjal, ga je Schneider zapadel.

"POLJENA ZASLUŽI KAZEN."

PRAVI LLOYD GEORGE.

(Nadaljevanje s 1. strani.) Kapitalisti napadajo revolucionar na vlado ruskih kmetov in delavcev. Jaz vam povem, da je Rusija danes največja avtokracija (!!) na svetu. Lenin je aristokrat in Trocki je žurnalist."

Neki poslanec je vprašal: "Kaj pa Amerika?"

Ministrski predsednik je odgovoril, da bodo zavezni gotovo sprebrali na Ameriko za pomoč, če bo treba. Velika težava je, ker Amerika še ni ratificirala mirovne pogodbe. Zavezniki nismo moči, da bi določili, kakšno stališče naj vzamejo Združene države, toda Wilson je bil na mirovni konferenci velik zagovornik neodvisne Poljske in valednega je on (Lloyd George) prepričan, da Wilson ne bo dopustil padea poljske neodvisnosti.

Asquith, vodja liberalcev in bivši ministrski predsednik, je kritiziral stališče Georgeve vlade in je rekel, da bi bili zavezni lahko preprečili poljsko ofenzivo zadnjega spomladi, če bi bili hoteli, in vseh teh stitnosti zdaj ne bi bilo treba. Tako pa so zagazili v krizo in namesto, da bi se iz nje izmotali, gaziijo dalje.

Delavski poslanec Clynes je dejal, da delavska stranka na Angleškem sicer ne odobrava sovjetskega sistema, je pa odločno proti vsaki vojni z Rusijo in na tem stališču ostane. Zaključki v Hytheju predstavljajo dober kos hinavščine in vojna še vedno viali v zraku. V slučaju, da hoče Rusija vzeti Poljsko v federacijo svojih sovjetskih republik kakor je vzela Ukrajino in kavkaške države, tedaj ostane položaj tak, kakršen je zdaj. Ententa lahko pošilja orožje, strelivo in generale na Poljsko kolikor hoče, ne bo pomagalo nič, kajti Poljaki ne bodo imeli armade. Valednega bodo morali zavezni pogoltniti sedanjjo grožnjo ali pa sami vstopiti v vojno proti Rusiji.

Clynes je apeliral na vlado, da naj še ne zaključijo sedanjega zasedanja parlamenta, kar se ima zgoditi jutri, temveč naj parlament zboruje toliko časa, da se začeti rusko-poljsko obzorje.

Prodiranje Rumov.

Berlin, 11. avg. — Rdeča kavalarija je po zadnjem poročilu še 18 milj od Varšave na vzhodni strani obkrožujočega krila. Rusi so obkolili Pulutak in doseglj Makov. Dalje poročajo, da je general Pilsudski izjavil, da Poljaki ne bodo branili Varšave. 200,000 oseb je zadnji teden pobegnilo iz mesta. Evakuacijski vlaki odhajajo vsako uro.

London, 11. avg. — Iz Varšave poročajo, da je poljski narodni obrambni svet končno poveril vrhovno poveljstvo francoskemu generalu Weygandu, ki zahteva, da poljske čete izprazniro vso Galicijo in Lubin in se koncentrirajo južno od Varšave za protiofenzivo.

London, 11. avg. — Iz Pariza je danes prišla vest, da spor med Pilsudskim in francoskim generalom Weygandom še ni poravnal. Pilsudski se odločno brani dati poveljstvo poljske armade iz rok. Weygand zahteva, da se vsi ostanki poljske armade zbere južno od Varšave, kjer se koncentrirajo in pripravijo za protiofenzivo; to pomeni, da Poljaki izprazniro več kot polovico Poljske in Pilsudski je proti temu. Po vestih iz Berlina so ruske čete še en dan marširale od Varšave.

Pariz, 11. avg. — Tukaj se poroča, da bo francoska vlada pripoznala generala Vrangla in njegovo "vlado" v južni Rusiji, katero je Vrangel ustanovil na Krimu. — Po zadnjih poročilih so bile Vranglove bele čete zelo tepe ne te dni in so izgubile več važnih postojank.

Turki podpisali mir.

Pariz, 11. avg. — Turki delegatje so večerj podpisali mirovno pogodbo v razstavi sobi Sevresove tovarne za porcelanaste izdelke zunaj Pariza. Jugoslavija in Združene države so se vzdžale podpisa. Jugoslavanski delegatje so izjavili, da ne podpisajo iz razloga, ker pakt določa, da se turški državno dolg razdeli sorazmerno na teritorije, ki pripadejo drugim državam. Jugoslavija je dobila le majhen kosček turške Makedonije in smatra, da je delež turškega dolga prevelik za njo. Amerika ni podpisala, ker Wilson nasprotuje več točkam v pogodbi, tikajočih se sultana v Carigradu, aneksije Smirne in Tracije po Grških in mandatov v Mali Aziji.

NOVICE IZ JU-
GOSLAVIJE.

Ne boj se brate! Ko človek čita slovenske klerikalne liste, mu moho pride na misel tista prilika, ki govori o Turku, ki kristjanu reže vrat in mu pripoveduje: ne boj se brate. Oziroma se nekoliko na dogodke: agrarna reforma bi se bila morala izvesti in ni se izvedla, a klerikali so zahtevali nje poslabšanje, davi so z dužo in telesom "za malega kmeta": so za delavca, pa so pogubili železnice, je v stavko in streljali na ljudi brez vzroka; odpustili so (dr. Korosec) domala 3000 železničarjev zaradi stavke; ob splošni stavki so zaprli in preganjali več sto zaupnikov brez pravega vzroka; uvedli so prosto trgovino, da so verižniki lahko podlašili prideleke; zamenjali so našo industrijo, da so delavci brez dela; prodajali so pod roko proti veljavnim naredbam lesne zaklade; vzeli so avtonomnim mestom občinske pravice, izdali so v narodnem predstavništvu žensko volilno pravico; povzeli so cene premogu od 34 K na 54.50 K za 100 kg; prodali v Avstrijo veliko množino žita (ne za kompenzacijsko, a najbrže za nekaj takega, kar se potrebuje, če nastane vojna); urediti trg z živili nove žetve tako pametno, da cene tudi po tej žetvi ne bodo padle; določili so zvikanje cene usnu in jih še ne potrdili, a dopuščajo milijonarjem, da prodajajo izdelke po tistih cenah (Pollak), ne da bi zvišali delavcem plače. Povsod so odločevali ali sodoščevali, pa vpeljejo: smo za delavca, za kmeta, za ljudstvo! Ne boj se brate, vsaj ti samo odrežem glavo. — Kdor ne izprevidi vse te politike kdor ni zmogel, da primerja besede klerikalcev z njih dejanji, ta je glup. Kaj drugega ne moremo reči, zakaj klerikali bi bili neumni, če bi tepce ne izkoriščali. Ne boj se brate!

Duhovniška bira se je postavila v državni proračun. Vsak davkoplačevalec obvezanec) bo plačal na leto 2 dinarja, to znaša na leto okoli 3,700.940 dinarjev. Znesek se razdeli sorazmerno na občine. Po časi postane torej verski davek, državni davek.

Umrl je v mestni občini ljubljanski od 4. do 10. julija 20 oseb, rodilo se 24 otrok, 1 nrtverojene.

Pogreb žrtve triletnje eksplozije. 10. jul. je bil pogreb delavca Atile Božiglavca, ki je pri eksploziji v triletni ladjedolnini smrtno ponesrečil. Krsto, zavito v rdeč prapor so na ramah nosili tovariši preminulega. V sprevodu so nosili mnoge vence. Od mrtvašnice pri sv. Justu pa do sv. Jakoba je čakala pogrebce ogromna množica ljudstva, ki je potem pospremila ranjkega do pokopališča.

Zlato so našli poleg raznih drugih dragocenih kovin Italijani na Lošnju. O najdbi strogo molče.

Drobne vesti iz Italije in zased-
nega osamlja.

P. p. javljajo iz Firenze od 8. t. m.: Ker so se prekinili pogajanja med lastniki zemlje in zastopniki zveze poljedelskih delavcev glede sestave enotne kolonske pogodbe za vso Toskano, se je večerj začela stavka poljedelskih delavcev, katere se udeležuje okoli 420,000 oseb. Pošto štito leži po poljih, ker ga nima kdo spraviti pod stroho. — "Edinost" javlja iz Trsta: Stavka pristaniških delavcev grozi radi tega, ker so se prekinila pogajanja med zvezo omenjenih delavcev in delavci in delodajalci. Delavci zahtevajo zvišanje tarife za vkrcavanje in izkrcavanje robe. Ako izbruhne ta stavka, pravi, da se ji mislijo pridružiti radi vzajemnosti tudi delavci glavni skladišč. — V italijanskem parlamentu je socialni demokrat razkrinal lažitaljanstvo predsednika Narodnega sveta na Reki Grossicchia, kateremu je dokazal, da je bil odločen in zvest pristati bive habsburške dinastije vse do njenega padea. — Zanimive izjave o jugoslovanskem vprašanju je podal general Caviglia v senatu, ki je dejal: "Vrta naša hile morejo pripadati nam do praga. Če so se tekom našega suženstva drugi narodi vrnili v našo domovino in so tam ostali, naj se vrnejo čez Alpe, ali pa naj se prilagodijo življenju z nami!" Kakor vidimo, enostavna rešitev jugoslovanskega vprašanja.

odstotkov. To je bila dobra premisljena taktika jeklarskih kompanij, da je favorizirala nekateri delavce. Izučeni delavci, ki so bili v primeri z drugimi delavci količino toliko še dobro plačani, so v zadnji stavki zahtevali odpravo avtokratne kontrole nad delavci od strani kompanij, so nepopolnoma izučeni in neizučeni delavci za zboljšanje plače, ker ti v resnici niso toliko zaslužili, kot je bilo potrebno za primerno ameriško življenje; splošno so vsi zahtevali skrajšanje delovnega časa. (Dolje.)

...ali za deset odstotkov. ...je za narod, narod je za njega—

POTOP.Zgodovinski
— roman —

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

V tem hipu bi bil kralj lahko planil na svojega preganjalca ter ga prebodel s bodalom, toda za kakih dve sto korakov za njim so drveli drugi poljski jezdeci. Radi tega se je znovi sklonil na sedlu ter dirjal dalje.

Kovalski se je izkobil izpod konja . . . Nekaj časa je zrl topo za bežečim kraljem, na to se zavrtel kakor pijan, padel kakor snop na tla ter začel glasno jokati.

Čez minuto je pridrvelo k njemu nekoliko tovarišev, katerih konji so bili že povsem upehani. Jeden izmed njih je nesel kraljev mošnjiček, drugi klobuk, za katerim je bilo zatakneno nojevo pero, posuto z brilanti. Vsi so mu jeli ponujati prirečene reči, ki so bile prav za prav njegove, toda on jih je topo gledal ter naposled zakričal:

"Jaz sem Kovalski, to pa je gospa Kovalska. Poberite se za sto vrgov!"

"Revež, pamet se mu je zmešala!" zakličejo nekateri vojaki.

"Dajte mi konja; še ga dohitim!" je klical Rok.

Na to ga primejo pod pazduho in ga odpeljejo, če se je tudi upiral, nazaj k Rudniku.

"Živel Kovalski!" mu kličejo, smatrajoč ga zmagovalcem.

"Živel najhrabrejši vitez, ponos vse vojske!" so dostavili drugi ter jeli pri tem piti žganjico iz lagvie. Jedno so ponudili tudi Kovalskemu, ki jo je hipoma izpraznil ter postal nakrat veselejši.

Ob času te gonje za kraljem na bojanovski cesti so se Švedje pred župniščem hrabro branili. Ne glede na to, da so bili napadeni iznenadoma ter iz početka razpršeni, so se vendar urno zbrali okrog svojega prapora in niti eden izmed njih ni prosil milosti. Vstopili so tesno skupaj, in se tako junsko branili, da se je zmaga že nagibala na njihovo stran. Treba jih je bilo razkropiti znovi, toda na to ni bilo niti misliti, kajti bili so obkoljeni od poljskih jezdecev, radi česar se je pričelo grozno klanje, med katero se je čulo samo zamolklo stokanje in trésk pod rokami napadalcev in zaščitnikov lomečih se mečev. Mnogi so se branili z odlomki mečev; izpod množice popadajočih vojakov je lila eurkoma kri po tleh toda orjaški prapor je še vedno plapolal nad švedskim

kolesom, ne glede na to, da se je to kolo manjšalo vsak hip.

Sandarovski je razgrajal okrog sovražnika kakor vihar ter ga zaganjal skupaj, kakor zaganja pastir ovce v ograjo; toda kakor je bil tudi sam hraber vendar ga je v hrabrosti še prekosil fantin, ki mu je prinesel poročilo o Švedih. Žrebec, na kateremu je sedel, je kar zbesnel, stisnil ušesa k glavi, najčil grivo in jel grizti pred seboj vse, kar je mogel doseči z zobmi, med tem ko je mahal jezdec s sabljo kakor s cepcem na desno in na levo. Po njegovih belih lasih se mu je pretakala kri; ostrine rapirjev so mu razdirale hrbet in obraz, toda vse te rane so ga le še bolj vzpodbujale. Bil je ves iz sebe, kakor človek, ki pozabi na svoje življenje ter želi samo maščevati svojo smrt.

Med tem se je švedski kolo čimdalje manjšalo, kakor kup snega, kateri polivajo od vseh strani s kropom. Naposled je okrog prapora ostalo samo še nekoliko ljudi in med vojaki se je razlegal klic:

"Vzemite prapor! Vzemite prapor!"

Ko slišal deček te besede, vzpodbode s sabljo svojega žreba ter plane na sredo; med tem ko se je boril vsak Šved z dvema ali tremi Poljaki, je oplazil deček praporščaka s sabljo po obrazu in poslednji je omahnil s praporom vred konju na grivo. Bližnji jezdec je pograbil za drog, deček pa za prapor, ga hipoma odtrgal, zabil skupaj, stiskal k sebi in začel kričati:

"Vzel sem ga, vzel, toda ne dam ga nikomur!"

Bližnji švedski jezdec plane besno nadenj. Jeden ga sune v zviti prapor ter ga rani v roko. Toda ta čin ga je veljal življenje, kajti Poljaki ga hipoma razsečejo na kosce.

Med tem se jame stegati nekoliko krvavih rok proti dečku. Zahtevali so od njega prapor. Sandarovski vidi to in mu priskoči na pomoč.

"Pustite mu ga! On ga je vzel pred mojimi očmi, naj ga sam odda kaščelanu!"

Zares se je bil pojavil v daljavi lavdanski polk, ki je dirjal skokoma proti župnišču. Na čelu mu je jezil sam Čarnecki, h kateremu zdrija Sandarovski takoj s poročilom.

Čarnecki ne odgovori niti besedice, marveč odjedi k bojišču, katero je predstavljalo grozen prizor. Na lieu se mu prikaže zadovoljnost.

"Očividno ste imeli tu dokaj opraviti!" reče vojakom. "Kaj zadovoljen sem z vami."

"Živel Čarnecki!" mu zakličejo v odgovor vojaki.

"Kdo je vzel prapor?" vpraša Sandarovskega.

Šarik Driesmans.

Pradobni človek.

Opis načina življenja, jezika in kulture predzgodovinskega človeka v Evropi in Aziji.

(Prosto prevel P. B.)

ŠESTO POGlavJE.

Doba bron in železa.

(Nadaljevanje.)

Sploh smatrajo zgodovinarji Ilire za edini kulturni narod v Evropi v tedanji dobi, namreč dobi železa in bron, in njih država je bila edina, ki je bila že organizirana. Pričeli so se tudi prvi pečati s kovanjem orožja in orodja iz železa, katero umetnost so potem razširili po Apeninskem in Balkanskem polotoku. Najbrže je bila Grčija in Italija tedaj samo ilirska kolonija. Kot že omenjeno so bili Iliri okrog leta 500 pr. Kr. premagani in podjarmljeni od divjih Kelto, ki so udri v državo Ilirov, ki so se potem naselili v deželi Ilirov in polagoma prodirali dalje proti jugu in zapadu.

Nekako središče narodov v Evropi je bila pač donavska kotlina ali sedanja Ogrska, od kjer so se narodi selili v vse druge pokrajine, bodisi na sever ali jug in zapad. Kakor je bila v Aziji visoka iranska planota pradomovina azijskih narodov, ki so razširili kulturo po Mezopotamiji, tako je bila tudi Ogrska domovina evropske kulture. Domovina splošne kulture se valed tega lahko imenujeta deželi Iran in pokrajine, katere sedaj obsega današnja Ogrska.

SEDMO POGlavJE.

Doba železa.

Železo je popolnoma izpodrinilo bron okrog leta 500 pr.

Kr. in s tem se je pričela popolnoma nova doba za ljudstva, naseljena v Evropi. Za nekatere narode je pomenilo železo napredek in takorekoč blagoslov, za druge zopet pogin in prokletstvo. Za narode naseljene v severni Evropi je pomenilo železo napredek, do čim je bilo za narode naseljene v južnih krajih Evrope pogin.

Kot že omenjeno je prišlo železo iz Mezopotamije, se ustavilo pri narodih naseljenih v pokrajini južne Evrope, od tu so ga dobili drugi severni narodi. Prvi, ki so pričeli splošno rabiti železo, so bili Asirci in Babilonei in takoj so podjarmili druge sosednje narode. Ko so dobili železo Grki, so postali bojevitost in vodili večne vojne s sosednjimi narodi. Ko so Rimljani dobili železo in spoznali moč orožja, katerega so kovali iz železa, so podjarmili ves tedanji znani svet. Od Rimljanov so dobili železo drugi severni narodi, Galci in Germani in čez nekaj stoletij so ravno ti narodi zadali smrtni udarec velikemu in mogočnemu rimskemu cesarstvu.

Že v enem prejšnjem poglavju smo omenili, da so kovine popolnoma izpremenile značaj človeka, napravile iz mirovjubnega pastirja in lovca drznega vojaka, ki je hlepel le po tem kako bi razširil svojo moč. S prihodom kovin so se pričeli narodi seliti, želeli so si vedno več zemlje, pričeli so se bojevati s sosednjimi narodi, iste pokončali ali podjarmili. Izmed vseh drugih kovin pa velja to najbolj za železo. Železo je ona kovina, ki je popolnoma predrugačila človeka, železo je oni faktor, ki je pripomogel človeku do sedanje kulture in civilizacije, železo je tudi oni faktor ki je povzročil toliko gorja in bede na svetu, železo je oni faktor, ki je bil in je še povzročitelj toliko gorja in bede, toliko bratomornih vojn. In ko bo ta doba, ki je še vedno, izginila in nastopila druga doba, bo

MALI OGLASI

Classified Advertisements

NAZNANILO.

Ali želite imeti stalno delo? Mi potrebujemo za našo livarno več navadnih

DELAVCEVin
POMOČNIKOV.

Dobra plača.

Oglasite se v naši delavski posredovalnici, kjer dobite nadaljna pojasnila.

LINK & BELT CO.,329 West 39th St.,
Chicago, Ill.

ravno tako vplivala na vse človeštvo, v fizičnem in duševnem oziru kot so druge dobe, katere smo omenili. Vsaka doba ima drugačen vpliv na človeštvo.

Doba, katero hočemo tu opisati, je le pričetna doba železa, kako se je železo širilo med posameznimi narodi in kak vpliv je imelo na tedanje v Evropi živeče narode namreč do konca velikega rimskega cesarstva. Radi tega bi jo lahko tudi imenovali "prvo poglavje železne dobe" — Starinologi imenujejo to dobo tudi "La-Tene perijoda" in sicer radi tega, ker so v trdnjavi La-Tene dobili največ ostankov iz te dobe, ko se je pričelo železo splošno širiti po vsej Evropi. Trdnjava La-Tene se nahaja ob Neuenburškem jezeru v Švici, katero so zgradili prvi narodi naseljeni v Švici ali tedanji Helveciji in pozneje obojili Rimljani.

(Dalje.)

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street, New York, N. Y.

Glavnica \$100,000.00, Rezervni fond \$30,000.00

ORGANIZOVANA PO POSTAVAH DRŽAVE
NEW YORK, TORAJ DRŽAVNA BANKA.

Priporoča se rojakom Slovincem, da se v denarnih pošiljkih in drugih denarnih zadevah obračajo na njo v svojem maternem jeziku.

Pošilja denar rojakom svojcem, kakor tudi domačim hranilnicam, posojilnicam in bankam na obrestonosne vloge. Dobiva pošiljalcem denarja od prejemnikov v starem kraju lastnoročno potrjena prejemna potrdila o sprejetem denarju tekom 4 tednov, a vlagalcem pa vložne knjižice. Prejemna potrdila pošilja pošiljalcem denarja na ogled in njihovo nadaljnjo rabo in jamči za izplačilo vsakega poslanega zneska.

Prejema denar v Depozit plodonosno in ga na vsakratno zahtevo brez odkaza izplačuje.

Posojuje denar na Liberty Bonde in druge vrednostne listine.

Prodajala šilkarte za vse parniške črte preko oceana in Jadranskega morja. Zastopa vse prvoredne parniške črte in je v stanju prekrbeti vam najboljši prostor na keremkoli parniku, ako jej to pravočasno naznanite in pišete.

Cene parniških listkov preko oceana v tretjem razredu: (Francoska črta iz New Yorka v Havre. Rochambeau po \$85.00. Na parnikih: Lafayette, La Lorraine, La Savoie. Na parniku La France \$95.00.

Cunard črta iz New Yorka v Liverpool. Na parnikih: Carmania, K. A. Victoria, Royal George in Saxonia po \$76.50. Iz New Yorka v Cherbourg. Na parnikih: Aquitania, Imperator in Maretanla \$95.00. American in White Star črta iz New Yorka v Cherbourg. Na parnikih: Adriatic, Philadelphia in St. Paul po \$85.00. Na parniku Olympic \$95.00. Na ostalih črtah parniških društev je cena preko oceana po \$85.00.

Naravnost v Dubrovnik in Trst

Cunard in Kozulić črti. Na parnikih: Argentina, Belvedere in Columbia do Dubrovnika po \$125.00; do Trsta po \$120; na parniku Italia do Dubrovnika \$125; do Trsta \$100; na parniku Pannonia do Dubrovnika ali do Trsta po \$125, na parniku Pres. Wilson do Dubrovnika \$130; do Trsta \$125. Otroci po znižanih cenah. K vsaki od navedenih cen je treba dodati še \$5.00 za vojno takso. Cene voznih listkov se lahko menjajo brez naznanila.

Plovitev: Argentina Aug. 12.; Pannonia Augusta 28.; Pres. Wilson Septembra 14.; Belvedere Sept. 21.; Columbia Sept. 28.; Argentina Oktobra 7.; Pres. Wilson Novembra 8.

Včeraj je naša banka prodajala in pošiljala Jugoslovanske krone in dinarje po sledečih cenah:

1000 kron za \$ 14.70, 5000 kron za \$ 73.00, 10000 kron za \$145.00
50000 " " \$720.00, 100000 " " \$1420.00, 1000 dinarjev za \$ 57.40

VECJE SVOTE SE CENEJŠE

V navedenih cenah zapopadeni so vsi stroški, tako da je poslani znesek izplačan v svoji celoti naslovniku v stari domovini. Za točna izplačila jamči banka s svojim celim premoženjem.

Cene denarja se dnevno dvigajo in padajo. Za to zaračuna banka poslani denar po borznem dnevnem tačaju tistega dneva, ko prejme denar od pošiljalca. Odpošlje ga s prvo pošto na določeno mesto in tekom 4 tednov prejme o pošiljki od prejemnika iz starega kraja lastnoročno potrjeno potrdilo o prejmem denarju, katerega odpošlje pošiljalcu na ogled in daljno rabo.

Rojaki, ki se dnevno obračajo na nas v svojih denarnih zadevah, katere izvršujemo vestno, cenno, hitro in točno, so z našim poslovanjem popolnoma zadovoljni. Ako se še ne nahajate med njimi, tedaj izvolite pri prvi priliki poskusiti in prepričali se boste, da je res tako.

Priporočamo se vaši naklonjenosti in beležimo s prijateljskim pozdravom

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street, New York, N. Y.